

हेमचन्द्राथार्य उत्तर गुजरात युनिवर्सिटी : पाटण

विनयन विद्याशाखा

गुजराती विषयनो अभ्यासक्रम

॥ अभ्यासक्रम ॥

M.Phil. : GUJARATI

भूत : २०१६थी अमलमां

**Design and Structure Of M.Phil. in Gujarati for
Implemented from June - 2016**

SEMESTER	COURSE CODE	COURSE NAME (NAME OF PAPER)	Ques- tion Style	Internal Marks	External Marks	TOTAL COURSE CREDITS
1	CC-101	સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર	5	30	70	4
1	CC-102	સાહિત્યના વિવિધ અભિગમો અને વાદ	5	30	70	4
1	CE-103 (Option-I)	કૃતિનું સંપાદન અને તેની સમસ્યાઓ	5	30	70	4
1	CE-103 (Option-II)	સાહિત્યકૃતિનો અનુવાદ અને તેની સમસ્યાઓ	5	30	70	4
2	CC-201	સંશોધનપરંપરા : પરિચય અને પ્રદાન	5	30	70	4
2	CC-202	લઘુશોધનિબંધ (Dissertation)	5	50 Viva	150 Theory	8

નોંધ

ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમના ૭૦ ગુણાંક ધરાવતા પ્રશ્નપત્રના દરેક
એકમમાંથી સમાન ગુણ(૧૪ ગુણ)ના પાંચ વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.

M.Phil. : GUJARATI

SEMESTER - I

M.Phil. : SEMESTER - I : CORE COMPULSORY : PAPER - CC - 101

પ્રશ્નપત્ર : સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર

- એકમ : ૧
૧. સંશોધન : અર્થ, સંજ્ઞા, સ્વરૂપ
 ૨. મહત્ત્વ : હેતુ, પ્રયોજનો, અને પ્રશ્નો
 ૩. સંશોધનની અનિવાર્યતા - ઉપયોગિતા
- એકમ : ૨
૧. સંશોધનની વિવિધ પદ્ધતિઓ, પ્રવિધિ અને અભિગમો, સંશોધનપ્રશ્ન, પૂર્વધારણા, રૂપરેખા, અહેવાલ, ટૂંકસાર
 ૨. સાહિત્યસંશોધન અને ગુજરાતી સાહિત્યમાં તેનું પ્રવર્તન
- એકમ : ૩
- સાહિત્ય સંશોધન અને અન્ય સંશોધન વચ્ચેનો સામ્યભેદ
૧. વિવેચન અને સંશોધન વચ્ચેનો સામ્યભેદ
 ૨. સંપાદન અને સંશોધન વચ્ચેનો સામ્યભેદ
 ૩. વિજ્ઞાનો, સામાજિક વિજ્ઞાનો અને સાહિત્યિક સંશોધન વચ્ચેનો સામ્યભેદ
- એકમ : ૪
- સાહિત્યિકસંશોધનના પ્રકારો :
૧. સ્વરૂપલક્ષી
 ૨. પ્રવાહલક્ષી
 ૩. કૃતિલક્ષી
 ૪. કર્તાલક્ષી
 ૫. તુલનાત્મક
 ૬. આંતરવિદ્યાકીય

એકમ : ૫ સંશોધનની રૂપરેખા (સિનોપ્સિસ)

૧. સંશોધનમાં માર્ગદર્શન અને સંશોધનની ભૂમિકા
૨. સંશોધનમાં રુચિ, ટિપ્પણી, પરિશિષ્ટ વગેરેનું મહત્ત્વ
૩. સંશોધનમાં ઈન્ટરનેટની ઉપયોગિતા

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. સંશોધનશાખા - પ્રા. સી. વી. મહેતા
૨. સાહિત્યિકસંશોધન વિશે - સુમન શાહ
૩. અર્થઘટનશાખા - પ્રા. સી. વી. મહેતા
૪. સાહિત્યસંશોધનના મૂળભૂત ખ્યાલો - પ્રા. સી. વી. મહેતા
૫. સાહિત્ય - સંશોધનની પદ્ધતિઓ - ચંપૂ વ્યાસ
૬. સામાજિકસંશોધન - ઠાકોરલાલ નાયક
૭. સંશોધનની પ્રક્રિયા અને પ્રશ્નો - ભરત પરીખ
૮. ગુજરાતીસંશોધન - સંપાદન : ઉષા ઉપાધ્યાય
૯. સંશોધનની શાસ્ત્રીય પદ્ધતિનાં તત્ત્વો - સી.વી.મહેતા
૧૦. અનુવાદ, આધુનિકતા અને સાહિત્યિક સંશોધન : ડૉ. બી. એસ. પટેલ

○

M.Phil. : SEMESTER - I : CORE COMPULSORY : PAPER - CC - 102

પ્રશ્નપત્ર : સાહિત્યના વિવિધ અભિગમો અને વાદ

- એકમ : ૧
૧. અભિગમ, વાદ અને તરેહ : સંજ્ઞાઓ અને તેની વિભાવના
 ૨. સાહિત્યમાં તેમજ અન્ય વિદ્યાશાખાઓમાં પ્રવર્તતા અભિગમો - વાદ
- એકમ : ૨ સાહિત્ય અને સામાજિક અભિગમો :
૧. ગાંધીવાદી
 ૨. નારીવાદી
 ૩. દેશીવાદ
 ૪. દલિતવાદ
- એકમ : ૩ સાહિત્ય અને મનોવૈજ્ઞાનિક અભિગમ :
૧. ગ્રંથમૂલક
 ૨. આંતરચેતના પ્રવાહમૂલક
 ૩. જાતીયતામૂલક
- એકમ : ૪ સાહિત્યિક અને તત્ત્વજ્ઞાનલક્ષી અભિગમ :
૧. અસ્તિત્વવાદમૂલક
 ૨. પ્રત્યભિજ્ઞામૂલક
 ૩. પ્રતિભાશાસ્ત્રમૂલક
 ૪. વિઘટનમૂલક
- એકમ : ૫ અભિગમમૂલક કૃતિસમીક્ષા :
૧. 'મરણોત્તર' (સુરેશ જોષી)માં આંતરચેતનાપ્રવાહમૂલક અભિગમ
 ૨. 'વેણુવત્સલા' (રઘુવીર ચૌધરી)માં મનોવૈજ્ઞાનિક અભિગમ
 ૩. 'મીરાંની રહી મહેક' (દિલીપ રાણપુરા)માં નારીવાદી અભિગમ
 ૪. 'ભવસાગર' (ઈશ્વર પેટલીકર)માં સામાજિક અભિગમ

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. આધુનિકતાવાદ - ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૨. સાહિત્યમાં આધુનિકતા - સુમન શાહ
૩. અનુઆધુનિકતા : એક સંયુક્ત સંપ્રદાય - બિપિન આશર
૪. આધુનિકતા અને આપણે - સુમન શાહ
૫. નારીવાદ વિભાવના અને વિમર્શ - ઉર્વશી પંડ્યા
૬. સાહિત્યિકવાદો - યશવંત ત્રિવેદી
૭. અમૃતાથી ધરાધામ : ૧-૨, સંપાદન : દષ્ટિ પટેલ, સુનિતા ચૌધરી
૮. ઈશ્વર પેટલીકર, લેખક : મણિલાલ હ. પટેલ
૯. ગુજરાતી કથાસાહિત્યમાં નારીચેતના : સંપાદકો - નીરા દેસાઈ અને અન્ય
૧૦. ઈશ્વર પેટલીકરની યુગપરિવર્તન અને સમાજસુધારાની નવલકથાઓ : માનસિંહ ચૌધરી

○

OPTION - I

પ્રશ્નપત્ર : કૃતિનું સંપાદન અને તેની સમસ્યાઓ

- એકમ : ૧
૧. સાહિત્યકૃતિનું સંશોધન અને સંપાદન
 ૨. કૃતિ સંશોધન-સંપાદનનો હેતુ અને તેની ઉપયોગિતા
- એકમ : ૨
૧. કૃતિ સંશોધન-સંપાદન અને તેના પ્રકાર-તેની રીતો
 ૨. ગુજરાતી ભાષામાં થયેલાં વિભિન્ન સંશોધનો-સંપાદનો
- એકમ : ૩
- પ્રાચીન, મધ્યકાલીન કૃતિઓનું સંપાદન અતે તેની સમસ્યાઓ, કૃતિપાઠ અને પાઠસમીક્ષાના પ્રકારો
- એકમ : ૪
- પ્રાચીન, મધ્યકાલીન કૃતિની હસ્તપ્રતની લિપિ, હસ્તપ્રતની વાચના, હસ્તપ્રતની સામગ્રી, હસ્તપ્રતનો વંશાનુક્રમ, સંકલિત પાઠ્યગ્રંથમાં પ્રવેશતી અશુદ્ધિઓ
- એકમ : ૫
૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતી : સંશોધકો અને સંપાદકો
 ૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય : સંશોધકો અને સંપાદકો

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. વસંતવિલાસ : કે. બી. વ્યાસ
૨. 'કાન્હડેપ્રબંધ' : કે. બી. વ્યાસ
૩. હસ્તપ્રતવિદ્યા અને : બલવંત જાની

○

OPTION - II

પ્રશ્નપત્ર : સાહિત્યકૃતિનો અનુવાદ અને તેની સમસ્યાઓ

એકમ : ૧ ગુજરાતી સાહિત્ય, હિન્દી સાહિત્ય અને વિશ્વ સાહિત્યની પ્રશિષ્ટકૃતિઓનો પરિચયાત્મક ખ્યાલ

એકમ : ૨ વિભિન્ન ભાષાઓનો પરસ્પર પડતો પ્રભાવ અને અનુવાદનું મહત્ત્વ

એકમ : ૩ અનુવાદ-વિમર્શ :

૧. અનુવાદકની સજ્જતા,
૨. અનુવાદકની સમસ્યાઓ અને ઉકેલ.
૩. અનુવાદના પ્રકાર
૪. અનુવાદની મર્યાદા

એકમ : ૪ કૃતિ-અનુવાદ ચર્ચા :

૧. ગુજરાતીમાં પરભાષાની કૃતિઓનો અનુવાદ
૨. પરભાષામાં ગુજરાતી કૃતિઓનો અનુવાદ

એકમ : ૫ અનૂદિતકૃતિ સમીક્ષા :

નિયતકૃતિ
'ફોન્તામારા'
અનુવાદ - જયંતિ દલાલ,
પ્રકાશક : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. અનુવાદ - સિદ્ધાંત અને સમીક્ષા - રમણ સોની
૨. અનુવાદવિજ્ઞાન : સ્વરૂપ ઓર સમસ્યાઓ - ડૉ. રામગોપાલવીર
૩. અનુવાદવિજ્ઞાન : ભોળાનાથ તિવારી

૪. અનુવાદની સમસ્યાઓ - મોહનભાઈ પટેલ
૫. અનુવાદ : સ્વરૂપ, સમસ્યાઓ અને ઉકેલો - ડૉ. વિનાયક રાવલ, 'સંવિદ-૩, માર્ચ - ૨૦૧૪
૬. અનુવાદ, આધુનિકતા અને સાહિત્યિક સંશોધન : ડૉ. બી. એસ. પટેલ

○

SEMESTER - II

M.Phil. : SEMESTER - II : CORE COMPULSORY : PAPER - CC - 201

પ્રશ્નપત્ર : સંશોધનપરંપરા : પરિચય અને પ્રદાન

- એકમ : ૧ સંશોધનવિચાર :
૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં થયેલાં સંશોધનો
 ૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં થયેલાં સંશોધન
- એકમ : ૨ સર્જકલક્ષી સંશોધનોની સમીક્ષા :
૧. 'અખો - એક અધ્યયન' : ઉમાશંકર જોશી
 ૨. 'ગોવર્ધનરામ - એક અધ્યયન' : રમણલાલ જોશી
 ૩. 'રા. વિ. પાઠક : વ્યક્તિત્વ અને વાઙ્મય' : કાન્તિલાલ કાલાણી
 ૪. 'સુરેશ જોષીથી સુરેશ જોષી' : સુમન શાહ
- એકમ : ૩ સ્વરૂપલક્ષી સંશોધનોની સમીક્ષા :
૧. 'ગુજરાતી લગ્નગીતો' : વિનાયક રાવલ
 ૨. 'આત્મકથા : સ્વરૂપ અને વિકાસ' : રસિલા કડીયા
 ૩. 'ગઝલ : શિલ્પ અને સર્જન' : શકીલ કાદરી
 ૪. 'લઘુનવલ વિમર્શ' : નરેશ વેદ
- એકમ : ૪ કૃતિલક્ષી સંશોધનોની સમીક્ષા :
૧. 'વસંત વિલાસ' : કે. બી. વ્યાસ
 ૨. 'મારી હકીકત' : રમેશ મ. શુક્લ
 ૩. 'મણિલાલ નભુભાઈ દ્વિવેદી જીવનવૃત્તાંત' : ધીરુભાઈ ઠાકર
- એકમ : ૫ પ્રવાહલક્ષી અને સિદ્ધાંતલક્ષી સંશોધનોની સમીક્ષા :
૧. 'અર્વાચીન કવિતા' : સુન્દરમ્
 ૨. 'રાજેન્દ્ર-નિરંજનયુગની કવિતા' : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
 ૩. 'રસસિદ્ધાંત - એક પરિચય' : પ્રમોદકુમાર પટેલ
 ૪. 'રમણીયતાનો વાગ્વિકલ્પ' : સિતાંશુ યશશ્ચંદ્ર

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. સંશોધનની પદ્ધતિ અને પ્રશ્નો : ભરત પરીખ
૨. ગુજરાતી સંશોધન - સંપાદન : ઉષા ઉપાધ્યાય
૩. સાહિત્ય સંશોધનની પદ્ધતિઓ : ચંપૂ વ્યાસ

○

પ્રશ્નપત્ર : Dissertation

૧. દરેક વિદ્યાર્થીએ કોઈપણ એક વિષયશીર્ષક નક્કી કરી એના પર નિયત સમયમાં Dissertation તૈયાર કરી રજૂ કરવાનું હશે.
૨. Dissertation માટે નિયત કરવામાં આવે તે માર્ગદર્શકના નિર્દેશો મુજબ Dissertation તૈયાર કરવાનું રહેશે.
૩. Dissertationનાં શીર્ષકો એમ.ફિલ.ના કો. ઓરિનેટરશ્રીએ અભ્યાસક્રમ સમિતિ સમક્ષ મૂકી મંજૂર કરાવવાના રહેશે.
૪. Dissertation માટેના માર્ગદર્શક તરીકે હેમચન્દ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટીના કોઈપણ માન્ય પીએચ.ડી. માર્ગદર્શકને જ ફાળવવાના રહેશે. અભ્યાસક્રમ સમિતિના ચેરમેન અને એમ.ફિલ.ના કો.ઓરિનેટરની સંયુક્ત સમિતિની સભા બોલાવી વિદ્યાર્થીના માર્ગદર્શકોની ફાળવણી કરશે. વિદ્યાર્થી માટે માર્ગદર્શકની ફાળવણી સિનિયોરિટીના ધોરણે કરવી. માર્ગદર્શકને શક્ય હોય ત્યાં સુધી એક જ વિદ્યાર્થી ફાળવવાનો રહેશે. વિદ્યાર્થીના વિષયની ફાળવણી અને માર્ગદર્શકોની ફાળવણી પ્રથમસત્રમાં પૂરી કરી, તે યાદીને અભ્યાસક્રમ સમિતિ સમક્ષ મૂકી મંજૂર કરવાની રહેશે.
૫. Dissertationમાં Theoryના 150 ગુણ અને Viva - voceના 50 ગુણ રહેશે. કુલ ગુણ - ૨૦૦

૦